

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

Vekaranjärven ampumaradan melualueella sijaitsevien vapaa-ajankiinteistöjen lunastuslupahakemus

Kysymyksessä oleva asia

Puolustusvoimien käyttöön todettiin tarvittavan 1950-luvun lopussa lisää tilaa Kouvolan varuskunnan käytyä riittämättömäksi. Karjalan prikaatille ryhdyttiin rakentamaan uutta varuskunta-aluetta Valkealan kunnan Vekaranjärvelle syksyllä 1963 ja ensimmäiset prikaatin joukot muuttivat uusiin tiloihin 1968–1973. Vekarajärvellä on ollut jonkin verran vapaa-ajan asutusta, jota on pyritty yhteen sovittamaan maanpuolustuksen tarpeiden kanssa. Nyt on käynyt ilmeiseksi, että lunastusta lievemmat keinot ovat riittämättömiä maanpuolustuksen tarpeiden turvaamiseksi.

Pääesikunta on 2.11.2015 päivätyllä asiakirjalla AL14141 (liite 1) esittänyt puolustusministeriölle Vekaranjärven ampumaradan melualueella sijaitsevien kahden vapaa-ajankiinteistön lunastamista valtiolle. Puolustusministeriö on ryhtynyt selvittämään asiaa, jonka johdosta on päädytty valmistelemaan lunastamista lunastuslakiin (laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 603/1977) ja puolustuslunastuslakiin (laki omaisuuden lunastamisesta puolustustarkoituksiin 1301/1996) perustuen.

Tämä asiakirja liitteineen on lunastuslain 9 §:n 1 momentin tarkoittama hakemuskirja. Asiakirja sisältää lunastuslain 7 §:n 1 momentin mukaisen selvityksen lunastuksen tarpeellisuudesta ja muut lunastuslain 2 luvun edellyttämät tiedot.

Hankkeen taustaa

Vekaranjärven eräs keskeinen toiminto liittyy ampumaradalla tapahtuvaan harjoitteluun. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 11.2.2011 myöntänyt ympäristöluvan (liite 2) Vekaranjärven ampumaradan toiminnalle. Maavoimien esikunnan ja Pyöriälän osakaskunnan valitusten johdosta asiaa on käsitelty myös Vaasan hallinto-oikeudessa, joka on antanut 27.3.2013 päätöksen (liite 3) asiassa. Hallinto-oikeuden päätös on lainvoimainen.

Ympäristöluvan lupamääräyksessä 3 on asetettu mm. velvoite vähentää ampumaratojen toiminnasta aiheutuvaa melua seuraavasti:

"Luvan saajan on vähennettävä ampumaradan melua ympäristössä tai muuten järjestettävä toiminta niin, että toiminnan aiheuttama melutaso asuinkiinteistöjen piha-alueella on enintään 65 dB (LA_Imax) ja loma-asuinkiinteistöjen piha-alueella enintään 60 dB (LA_Imax). Loma-asuinkiinteistöjen melutasoraja on tavoitteellinen, mutta loma-asuntoja koskien enintään 65 dB:n (LA_Imax) melutaso on saavutettava viimeistään 31.12.2015 mennessä."

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

Määräys merkitsee sitä, että 1.1.2016 lukien ampumaradan toiminta tulee olla järjestetty siten, ettei meluraja-arvo 65 dB ylity loma-asuinkiinteistöjen piha-alueilla. Puolustusvoimien logistiikkalaitokselle on myönnetty Etelä-Suomen Aluehallintoviraston päätöksellä ESAVI/731/2015 kolmen vuoden määräajan pidennys melutason raja-arvojen saavuttamiseksi. Muutetun lupamääräyksen 3 mukaisesti melutaso on saavutettava 31.12.2018 mennessä.

Jäljempänä selostetuista toimenpiteistä huolimatta meluraja-arvo 65 dB ylittyy yhdeksän loma-asuinkiinteistön piha-alueella. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on 3.2.2015 asiakirjalla BL121 antanut Metsähallitukselle toimeksiannon koskien mainittujen yhdeksän loma-asuinkiinteistön hankkimista vapaaehtoisin kaupoin puolustusvoimien käyttöön. Metsähallitus on saanut hankittua näistä kiinteistöistä seitsemän valtion omistukseen. Metsähallitus on 21.5.2015 antamallaan vastauksella (puolustusvoimien diaarinumerolla BL7380) sekä sähköpostiviestillä 4.6.2015 (BL9220) selvittänyt, että kahden loma-asuinkiinteistön (**Lähteranta 286-440-3-38** ja **Mariniemi 286-440-3-39**) omistajat eivät ole olleet halukkaita myymään omistamiaan kiinteistöjä ja ettei vapaaehtoisuuteen perustuvalle ostomenettelylle ole tällä hetkellä edellytyksiä. Nämä kiinteistöt sijaitsevat ampumaradan välittömässä läheisyydessä.

Karjalan prikaatin toimintaedellytysten turvaaminen Vekaranjärven ampumaradalla edellyttää, että ympäristöluvan lupamääräysten asettamat vaatimukset kyetään täyttämään. Ympäristöluvan lupamääräys 3 on mahdollista täyttää vain hankkimalla meluraja-arvon 65 dB sisäpuolella sijaitsevat loma-asuinkiinteistöt valtion omistukseen, koska meluarvon laskeminen muilla toimenpiteillä alle 65 dB on mahdollista vain lopettamalla harjoitustoiminta täysin. Tästä syystä puolustusvoimat on esittänyt alueen lunastamista valtion omistukseen.

Lunastamista koskevat lainsäädännölliset perusteet

Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977, jälj. lunastuslaki) 3 §:n 1 kohdan mukaan lunastamalla voidaan hankkia kiinteää omaisuutta taikka pysyvä tai määräaikainen erityinen oikeus. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan lunastaa saadaan, kun yleinen tarve sitä vaatii. Lunastusta ei kuitenkaan saa panna toimeen, jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollain muulla tavalla taikka jos lunastuksesta yksityiselle edulle koitua haitta on suurempi kuin siitä yleiselle edulle saatava hyöty.

Asiassa arvioitavia yksityisiä etuja ovat erityisesti omaisuuden suoja. Yleisen ja yksityisen edun punninnassa huomioidaan myös mm. alueen kaavoitustilanne, vapaa-ajanviettomahdollisuudet sekä puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamismahdollisuudet. Arvioitavaksi tulee lunastustoimenpiteen kohtuullisuus ja suhteellisuus suhteessa tavoiteltuun lopputulokseen.

Lunastuslain 7 §:n 1 momentin mukaan lunastuslupaa haettaessa on esitettävä selvitys, jonka nojalla voidaan arvostella lunastuksen tarpeellisuus tai todeta lunastusoikeuden olemassaolo. Pykälän 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä asianmukaiset kartat ja piirustukset, selvitys asianomaisista omistajista ja haltijoista sekä heidän osoitteistaan ja tarvittaessa tiedot alueen kaavoitustilanteesta.

Omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain (1301/1996) 1 §:n mukaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksessa puolustustarkoituksiin on noudatettava, mitä lunastuslaissa säädetään, jollei omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin annetusta laista muuta johdu. Lain 2 §:n mukaan omaisuuden lunas-

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

tuksen katsotaan tapahtuvan puolustustarkoituksiin silloin, kun lunastus on tarpeen puolustusvoimille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi.

Lunastamista koskevien edellytysten olemassaolon arviointi

Suomen perustuslain (731/1999) 5 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Säännös asettaa perusvaatimuksen siitä, että samassa asemassa olevia henkilöitä kohdellaan samalla tavalla. Vekaranjärven ampumaradan osalta lunastusesitys koskee yhdenmukaisesti kaikkia niitä maanomistajia, jotka omistavat kiinteistön 65 dB:n melualueella. Seitsemän kiinteistönomistajaa on suostunut vapaaehtoisesti myymään omistamansa kiinteistön perustuen valtion aluetta koskevaan tarpeeseen. Melualueella sijaitsevien kiinteistönomistajien erilainen kohtelu suhteessa muihin alueen maanomistajiin on perusteltua ottaen huomioon melun aiheuttamien viihtyisyys- ja mahdollisten terveyshaittojen toteutumisen todennäköisyyden eroilla.

Omaisuuksien suojaamista koskevan perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu ja omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. Perustuslain 15 §:n 2 momenttiin sisältyy pakkolunastustilanteita koskeva yksilöity (kvalifioitu) lakivaraus, joka sisältää yleisen tarpeen ja täyden korvauksen vaatimukset.

Omaisuuksien suojaamista koskeva harkinta nojautuu perustuslakivaliokunnan käytännössä muotoutuneisiin yleisiin rajoittamista koskeviin vaatimuksiin. Näistä keskeisimpiä ovat esimerkiksi tarkkarajaisuus ja täsmällisyys, yhteiskunnallinen hyväksyttävyyttä ja suhteellisuus. Merkitystä on myös poikkeamis- ja oikeusturvajärjestelyillä. Vekaranjärven ampumaradan 65 dB:n melualueella sijaitseviin kiinteistöihin kohdistuva lunastustarve on tarkkarajainen ja täsmällinen.

Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n mukaan puolustusvoimien tehtävänä on mm. Suomen sotilaallinen puolustaminen, johon kuuluu mm. sotilaskoulutuksen antaminen ja vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ohjaaminen sekä maanpuolustustahdon edistäminen. Jäljempänä on tarkemmin eritelty Vekaranjärven ampumaradan merkitystä puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen. Ottaen huomioon puolustusvoimien tehtävien merkitys valtakunnan turvallisuudelle, on kahteen vapaa-ajan kiinteistöön kohdistuvaa lunastamista pidettävä tässä tapauksessa yhteiskunnallisesti hyväksyttävänä ja suhteellisenä toimenpiteenä. Käsillä olevassa tapauksessa lunastusta esitetään vasta viimesijaisena keinona, kun ensisijaisesti pyrittiin vapaaehtoiseen sopimiseen maanomistajien kanssa ja meluntorjuntatoimien kehittämiseen.

Lunastustarve perustuu ampumarajoittelutoiminnan välttämättömyyteen ja näin ollen ympäristönsuojelulain mukaisen luvan määräykseen. Ympäristölupaharkinnassa huomioitavissa seikoissa ei ole kysymys omaisuuden lunastamisesta. Niiden lähtökohtaisena tarkoituksena ei myöskään ole omaisuuden käytön rajoittaminen lunastamiseen verrattavissa olevalla tavalla. Toisaalta lupaharkintasäännökset voivat tosiasiallisesti johtaa lunastustarpeeseen, kuten nyt käsillä olevassa tapauksessa. Melua koskevat vaatimukset kohdistuvat kuitenkin valtakunnallisesti kaikkiin kohteisiin periaatteessa yhtäläisesti ja lähtökohdiltaan tarkoituksena on ympäristöperusteisen vaatimustason asettaminen toiminnalle, eikä kysymys ole niiden sattumanvaraisesta kohdistumisesta. Ympäristömelun huomioimiseen lupaharkinnassa liittyy ympäristönsuojelun hyväksyttävä ja painava syy. Ympäristönsuojeluperustaiset varsin pitkällekin menevät rajoitukset ovat perustuslain näkökulmasta mahdollisia. Melutason raja-arvojen osalta kysymys ei sinänsä ole tiettyihin yksittäisiin kiinteistöihin kohdistuvista rajoituksista, vaan kaikkia koske-

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

vasta vaatimustasosta, joka täytyy saavuttaa tarkemmin säädettyjen tiettyjen edellytysten täytyessä.

Ympäristöluvan lupaharkinnassa viranomainen on arvioinut meluntorjuntatarpeita tapauskohtaisesti ja paikalliset olosuhteet sekä lain mahdollistamat poikkeamismahdollisuudet on otettu luvassa huomioon. Lupa on lainvoimainen. Haitankärsijöillä on ollut muutoksenhakumahdollisuus ympäristölupapäätökseen. Myös lunastuslupahakemusta koskevaan valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen on mahdollista hakea muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

Ampumaradan sijainti ja alueen kaavoitustilanne

Vekaranjärven ampumarata sijaitsee Kouvolan kaupungin Kääpälän kylässä Vekaranjärven ja Naaranjärven välisessä maastossa kiinteistöillä Vekara 286-434-2-72, Hovi 286-448-1-163, Jyskä 286-470-51-3, Valtion alue 286-434-3-58 ja Valtion alue 286-434-3-59. Vekaranjärven ampumaradan läheisyydessä sijaitsee Pahkajärven ampuma- ja harjoitusalue. Lunastettavaksi esitetyt kiinteistöt Lähderanta 286-440-3-38 ja Mari-niemi 286-440-3-39 sijaitsevat ampumaradalta katsottuna Ajolahden vastarannalla ampumaradan kaakkoispuolella noin 500 metrin etäisyydellä lähimmästä ampumara-dasta (rata 5). Lunastettavat kiinteistöt ovat alueella, jota ei ole kaavassa osoitettu mihinkään käyttötarkoitukseen.

Ympäristöministeriön 14.12.2010 vahvistamassa Kymenlaakson maaseutua ja luontoa koskevassa oikeusvaikutteisessa maakuntakaavassa Vekaranjärven ja Pahkajärven alue, jolla Vekaranjärven ampumarata sijaitsee, on merkitty puolustusvoimien pysyväs-sä käytössä olevaksi varuskunta-, harjoitus- ja vastaavaksi alueeksi, jolle yleisön pääsy on rajoitettu ja erityisalueeksi, jolla on säilytettäviä merkittäviä rakennuskulttuurikoh-teita (EP/s). Pahkajärven ampuma- ja harjoitusalueen melualue on merkitty oikeusvai-kutteisella kaavamääräyksellä: "MELUALUE", jolla osoitetaan alueita, joiden melutaso Lden tai LAeq on yli 55 dB. Melualueelle on annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan "Alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston pää-töksellä annetut melutason ohjearvot. Alueelle ei tule osoittaa uutta asutusta tai muuta melulle herkkää toimintaa."

Kouvolan hallinto-oikeus on 7.10.2009 antamallaan päätöksellä (Nro 09/0515/2) ku-monnut Valkealan kunnan kunnanvaltuuston Valkealan pohjoisosien rantayleiskaavan hyväksymistä koskevan päätöksen Vekaranjärven ja Pahkajärven melualueiden osalta. Alueella ei siten ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Valkealan pohjoisosien rantayleiskaa- van tarkistamisen arvioitu alkamisajankohta on kaavoituskatsauksen mukaan vuonna 2016.

Puolustusvoimien toimintaan liittyvät tarpeet

Vekaranjärven ampumaradan pääasiallinen käyttäjä on Karjalan prikaati, joka kuuluu puolustusvoimien kehitettäviin joukko-osastoihin. Prikaatissa ovat edustettuina kaikki maavoimien aselajit. Prikaatin tehtävät lisääntyivät 1.1.2015 lukien, kun osa Itä-Suomen sotilasläänin ja Pioneerirykmentin tehtävistä siirtyi Karjalan prikaatin vastuulle.

Karjalan prikaati tuottaa puolustusvoimille suorituskykyä kouluttamalla valmiusprikaa-tin joukkoja, alueellisia joukkoja ja paikallisjoukkoja, sekä ylläpitää käskettyä puolus-tusvalmiutta. Prikaatissa on valtakunnallinen raivaamisen osaamiskeskus. Karjalan pri-kaati koordinoi alueellista viranomaisyhteistyötä ja toimintaa maanpuolustusjärjestöjen

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

kanssa sekä vastaa asevelvollisuusasioista alueellaan. Prikaatin alaisuudessa toimii kaksi aluetoimistoa.

Karjalan prikaatissa koulutetaan vuosittain noin 3600 varusmiestä sekä 2500 reserviläistä. Prikaatissa työskentelee noin 600 palkattua henkilöä.

Ampumakoulutus on tärkeä osa asevelvollisten kouluttamisessa poikkeusolojen tehtäviin. Perusammunnat, joiden avulla ampumataito koulutetaan, toteutetaan kasarmialueen läheisyydessä olevilla perusampumaradoilla. Kertausharjoituksissa ampumataidon säilyminen ja aseiden käsittelyn turvallisuus varmistetaan perusampumaradoilla ennen maastoon siirtymistä.

Vekaranjärven ampumaradan käyttöaste ja laukausmäärät vuosina 2010–2014 ovat olleet seuraavanlaiset:

	Käyttöaste (d/a)	Laukausmäärä/a
Vuonna 2010	270	778 715
Vuonna 2011	261	764 708
Vuonna 2012	263	856 684
Vuonna 2013	253	805 901
Vuonna 2014	251	806 677

Karjalan prikaatin uusien tehtävien ja kertausharjoitusten lisääntyminen merkitsee ampumaradan käyttötarpeen lisääntymistä kuluvana vuonna, ml. ilta-aikaan ja viikonloppuihin kohdistuva käyttö. Edelleen arvioitaessa ampumaradan käyttötarvetta 5-10 vuoden aikajänteellä voidaan todeta, ettei ampumaradan käyttötarve ainakaan vähene.

Vekaranjärven ampumaradan toimintojen siirtäminen muualle ei ole mahdollista; uusien ampumaratojen rakentaminen ja vanhojen purkaminen tai kyseessä olevien ihmismäärien liikuttelu toisaalle eivät ole tarkoituksenmukaisia eivätkä käytännössä toteuttamiskelpoisia ratkaisuja.

Tässä yhteydessä tuodaan esille, että Pahkajärven ampuma- ja harjoitusalueelle rakennetaan vuosien 2015–2016 aikana uusi ampumarata. Uusi ampumarata ei kuitenkaan merkittävästi vähennä Vekaranjärven ampumaradan käyttötarvetta ja käyttöastetta, mutta mahdollistaa sen, että asevelvollisten koulutus voidaan jatkossa toteuttaa Karjalan prikaatissa. Pahkajärven ampumarata tulee sijaitsemaan noin neljän kilometrin etäisyydellä varuskunnasta. Tällöin asevelvollisten kuljettaminen Mikkeliin Kyrönpellon ampumaradalle voidaan lopettaa, mikä osaltaan vähentää liikenneturvallisuusriskejä ja toisaalta vähentää ampumatoiminnan meluhaittoja Mikkelin varuskunnassa.

Toteutetut meluntorjuntatoimenpiteet

Puolustusvoimat/Karjalan prikaati on pyrkinyt vähentämään ampumaradan toiminnasta aiheutuvaa meluhaittaa sekä toiminnallisin että rakenteellisin keinoin. Ampumaradan toiminnasta aiheutuvan meluhaitan vähentämiseksi Vekaranjärven ampumaradan me-

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

luntorjuntatoimenpiteisiin on vuosina 2012–2013 investoitu yhteensä 2 340 000 euroa. Kustannukset koostuvat suunnittelusta ja rakentamisesta (280 000 euroa), katosten ja melusteiden rakentamisesta sekä pistooliradan siirtämisestä (2 060 000 euroa).

Ratakohtaisina meluntorjuntatoimenpiteinä ampumaradoille on rakennettu seuraavia meluntorjuntarakenteita ja tehty seuraavia toimenpiteitä:

- Radan 1 oikeaa sivuvallia on korotettu 5 metrin korkuiseksi ja jatkettu korkeana katoksen takaseinän linjaan asti. Katos on parannettu A-tyyppin katokseksi, missä seinät on tiivistetty ja vuorattu akustisesti pehmeällä materiaalilla.
- Rata 2 on kokonaan uusi 30-paikkainen kiväärirata, joka on rakennettu entisen liikemaaliradan tilalle. Uuden radan rakenteissa, katoksessa (A-tyyppin katos) ja vallien korkeuksissa (oikea sivuvalli 5 m, vasen sivuvalli 9,5 m, taustavalli 7 m) on huomioitu meluntorjunnan tarpeet. Lisäksi radalle on siirretty poikittaiset yläkulissit radalta 5, joilla on myös melun leviämistä vähentävä vaikutus.
- Radalle 3 on rakennettu A-tyyppin katos 150 metrin tasalle ja 300 metrin ammunnat on lopetettu. Radan oikeaa sivuvallia on korotettu 7 metrin korkuiseksi. Lisäksi yläkulissien alareunaa on laskettu.
- Pistoolirata 6 (ent. rata 4) on siirretty käytöstä poistetun 50 metrin pienoiskivääriradan (ent. rata 4) paikalle. Radan sivuvallia on korotettu 7 metrin korkuiseksi ja poikittaiset vaimennetut yläkulissit on siirretty käytöstä poistetulta pistooliradalta.
- Radan 5 katosta on parannettu pidentämällä 2,6 metriä pitkällä vaimennetuilla seinäkkeillä. Radan vasenta sivuvallia on korotettu 7,5 metrin korkuiseksi ja oikeaa sivuvallia 5 metrin korkuiseksi. Katoksen oikeaa sivuseinää on jatkettu.
- Pistoolirata 6 on poistettu käytöstä sen jälkeen kun pistooliammunnat siirrettiin pienoiskivääriradan 4 paikalle.

Meluntorjuntarakenteiden vaikutus melun leviämiseen on todennettu vuonna 2013 Akukon Oy:n suorittamilla seurantamittauksilla (liite 4). Mittaukset suoritettiin lähi- ja kaukomittauksina jokaiselta lajiradalta. Lähimittauksilla mitattiin katosten, kulissien ja sivuvallien vaikutus taakse ja sivuille. Mittaustulokset huomioitiin mallinnuksessa, jolla määritettiin lopulliset melualueet. Melualueet on kuvattu liitteessä 5.

Tässä vaiheessa voidaan todeta, että edellä mainituilla meluntorjuntatoimenpiteillä melualueita saatiin pienennettyä siten, että melualueella sijaitsee nyt 12 vapaa-ajan asuntoa vähemmän kuin ennen toimenpiteitä. Meluntorjuntatoimenpiteistä huolimatta 65 dB meluraja-arvoalueelle jäi yhdeksän loma-asuinkiinteistöä ja 60 dB tavoitearvoalueelle 13 loma-asuinkiinteistöä.

Toiminnasta aiheutuvan meluhaitan vähentämiseksi ei edellä selostettujen meluntorjuntatoimenpiteiden lisäksi ole olemassa sellaista tarkoituksenmukaista teknistä ratkaisua, jolla täytettäisiin ympäristölupapäätöksen lupamääräyksessä 3 edellytetty vaatimus.

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

Ratkaisuvaihtoehtojen arviointi

Asiassa on myös harkittu muiden mahdollisten vaihtoehtojen olemassaoloa ja toteuttamiskelpoisuutta lupamääräyksessä 3 asetetun vaatimuksen täyttämiseksi. Karjalan prikaatin koulutustarpeiden ja toimintaedellytysten turvaaminen merkitsee kuitenkin sitä, että ampumaratojen käyttöä ei ole toiminnallisesta mahdollista järjestää siten, ettei meluraja-arvo 65 dB ylittyisi loma-asuinkiinteistöjen piha-alueilla.

Edelleen asiassa on harkittu, voitaisiinko ympäristölupaa muuttaa siten, että lupa mahdollistaisi sekä ampumaratojen käytön että loma-asuntojen sijaitsemisen meluraja-arvon 65 dB sisäpuolella. Ympäristöluvan muuttamisen perusteista säädetään ympäristönsuojelulain (527/2014) 89 §:ssä. Luvan muuttaminen perustuu luvan myöntämisen jälkeen tapahtuneisiin olosuhteiden muutoksiin. Kysymyksessä olevassa tapauksessa olosuhteet eivät ole muuttuneet luvan myöntämisen jälkeen, vaan loma-asuinkiinteistöjen sijainti ampumaradan läheisyydessä ja toiminnan meluvaikutukset ovat olleet tiedossa jo lupaa myönnettäessä. Ympäristölupa on lisäksi melko uusi ja siinä on mitä ilmeisimmin jo pyritty huomioimaan vallitseva tilanne, sillä loma-asuinkiinteistöjä koskeva raja-arvo 65 dB on viisi desibeliä korkeampi suhteessa ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (53/1997) mukaisesti melutason ohjearvoihin. Nämä seikat huomioon ottaen ympäristöluvan muuttaminen ei ole realistinen vaihtoehto tilanteen ratkaisemiseksi. Tällainen vaihtoehto olisi myös omiaan luomaan jatkuvaa ristiriitaa alueen käyttöä koskien.

Pääesikunnan näkemyksen mukaan ainoa käytännössä toteuttamiskelpoinen ratkaisuvaihtoehto on melualueella 65 dB sijaitsevien loma-asuinkiinteistöjen hankkiminen valtion omistukseen.

Pyrkimys vapaaehtoiseen kauppoihin

Ympäristöluvan määräyksien täyttämiseksi tarpeellisista toimenpiteistä on kerrottu sekä 65 dB että 60 dB melualueella sijaitsevien loma-asuinkiinteistöjen omistajille Karjalan prikaatin 8.10.2014 järjestämässä tiedotustilaisuudessa. Tilaisuudessa tuotiin esille, että puolustusvoimat antaa Metsähallitukselle toimeksiannon, jonka perusteella Metsähallitus pyrkii neuvottelemaan kiinteistön omistajien kanssa kiinteistöjen hankkimisesta valtion omistukseen joko ostamalla tai vaihtamalla kiinteistö Metsähallituksen hallinnassa oleviin ns. vaihtomaihin. Asiaa koskeva toimeksianto on annettu kirjallisena Metsähallitukselle.

Metsähallitus on informoinut hankkineensa toimeksiannon mukaisista loma-asuinkiinteistöistä seitsemän valtion omistukseen. Valtion omistukseen ostetut kiinteistöt ovat seuraavat: Ajolahti 286-440-3-55 (kauppa 29.1.2015), Kiviranta 286-440-3-40 (kauppa 25.3.2015), Mäkikumpu 286-440-3-61 (kauppa 2.4.2015), Kaisanniemi 286-440-3-49 (kauppa 2.4.2015), Reilanranta 286-440-3-63 (kauppa 10.4.2015), Mäntyrinne 286-440-3-37 (kauppa 22.4.2015) ja Naaranniemi 286-440-3-64 (kauppa 5.5.2015).

Metsähallituksen selvityksen mukaan kiinteistöjen Lähderanta 286-440-3-38 ja Marianniemi 286-440-3-39 osalta ei pyrkimyksistä huolimatta ole päästy sopimukseen kiinteistöjen ostamisesta valtion omistukseen eikä sopimusten syntymiselle ainakaan tällä hetkellä ole edellytyksiä. Kiinteistön omistajatiedot on esitetty liitteessä 8.

Metsähallitus on selvittänyt yksityiskohtaisesti edellä mainittujen kiinteistöjen omistajien kanssa käytyjä neuvotteluja. Ostotarjoukset ovat perustuneet Kymenlaakson OP-

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

Kiinteistökeskus Oy/LKV:n edustajien tekemiin arviolausuntoihin (liitteet 6 ja 7). Kiinteistön Lähderanta käyväksi arvoksi on lausunnossa arvioitu 130 000 euroa ja kiinteistön Mariniemi käyväksi arvoksi 80 000 euroa sisältäen sekä rakennusten että tontin arvon.

Karjalan prikaatin 16.7.2015 järjestämässä tiedotustilaisuudessa, johon ko. kiinteistöjen omistajat ovat olleet kutsuttuina, on tuotu esille vallitseva tilanne sekä se, että Karjalan prikaati tulee esittämään edellä tarkoitettujen kahden kiinteistön lunastamista valtion omistukseen. Samalla on tuotu esille, että myös vapaaehtoinen kauppa on tästä huolimatta edelleen mahdollista toteuttaa.

Lunastuslupahakemuksen mukaisen alueen raja- ja maanomistajien yhdenvertaisuus

Lunastuslupahakemus kohdistuu tasapuolisesti kaikkiin niihin yksityisiin kiinteistöihin, jotka sijaitsevat Vekaranjärven ampumaradan 65 dB:n melualueella. Kaikille melualueella sijaitseville kiinteistöille on tarjottu mahdollisuutta vapaaehtoiseen kauppaan samoin arviointiperustein.

Hakemuksen täydennykset

Puolustusministeriö on perehdyttyään Pääesikunnan esitykseen AL14141 pyytäneen Pääesikunnalta 20.11.2015 (FI.PLM.2015-6080) lisäselvitystä lunastuksen tarpeellisuudesta. Täydennyspyynnöllä puolustusministeriö on pyytänyt tarkennettua selvitystä 1) mahdollisuuksista hakemuksella saada muutosta ympäristöluvassa annettuihin määräyksiin; 2) mahdollisuuksista kohdekohtaisin meluntorjuntatoimenpitein täyttää ympäristöluvan määräyksien vaatimukset; 3) mahdollisuuksista lunastamalla rajoittaa kiinteistöjen käyttöoikeutta omistusoikeuden lunastamisen sijaan; 4) mahdollisuuksista suoran kiinteistökaupan sijaan päästä loma-asuntojen omistajien kanssa sopimukseen esimerkiksi valtion vaihtokohteiden avulla sekä 5) täydentävää arviota mahdollisista muista keinoista välttää tarve lunastamiselle.

Pääesikunta on toimittanut täydennykset 19.2.2016 asiakirjalla, jonka käyttö on rajoitettu suojaustasolla IV julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla.

Koskien mahdollisuutta saada hakemuksella muutosta ympäristöluvassa annettuihin määräyksiin, Pääesikunta katsoo mm. perustuen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoon (19.1.2016, KASELY/1884/2015), että muutoksen hakeminen lupaan ei ole pitkällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Puolustusvoimien logistiikkalaitokselle on myönnetty Etelä-Suomen Aluehallintoviraston päätöksellä ESAVI/731/2015 kolmen vuoden määräajan pidennys melutason raja-arvojen saavuttamiseksi. Muutetun lupamääräyksen 3 mukaisesti melutaso on saavutettava 31.12.2018 mennessä.

Pääesikunnan selvityksestä käy ilmi, että kohdan 2 mukaisten kohdekohtaisten meluntorjuntatoimenpiteiden osalta on selvitetty, että meluntorjuntatoimenpiteisiin on käytetty n. 2,5 miljoonaa euroa. Lisämeluntorjuntatoimenpiteet eivät Pääesikunnan mukaan olisi teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia.

Kohdan 3 osalta on arvioitu ampumaradan vuosittaisiin käyttömääriin perustuen, että osittainen käyttöoikeuden rajoitus ei olisi käyttökelpoinen tai oikeasuhtainen toimenpide. Vakiintuneen käyttöasteen mukaisesti käyttöoikeutta jouduttaisiin rajoittamaan kesäkuukausina 24 - 27 päivää.

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

Kohdan 4 osalta Metsähallitus on 8.1.2016 antanut selvityksen, jonka mukaisesti lunastuslupahankkeen kohteena olevien kiinteistöjen omistajille on tarjottu vaihtomahdollisuutta 13 eritasoiseen ja -hintaiseen tonttiin. Lisäksi puolustusvoimat on tarjonnut siirtoaapua hirsirakennuksille. Metsähallitus ei yhdenvertaisuuteen ja muihin yleisiin julkishallinnon toimintaperiaatteisiin nojaten voi vapaasti neuvotella kauppahinnasta, vaan hinnan on perustuttava yleiseen hintatasoon.

Kohdan 5 osalta Metsähallitus on selvityksessään tuonut esille mahdollisuuden käydä vielä yksi neuvottelukierros kiinteistön omistajien kanssa. Metsähallitus on todennut, että neuvotteluissa on voitava tuoda esille, että asiassa ollaan käynnistämässä lunastuslupamenettely.

Puolustusministeriö on 27.5.2016 lähettämällään kirjeellä (FI.PLM.2015-2253) ilmoittanut Metsähallitukselle ja puolustusvoimille, että lunastuslupamenettely etenee syksyllä 2016 julkipanovaiheeseen. Metsähallitus on tämän jälkeen vielä kertaalleen pyrkinyt neuvottelemaan vapaaehtoisista kaupoista maanomistajien kanssa. Metsähallitus tarjosi ostamisen lisäksi 26 vaihtotonttia. Yksi vaihtokohteista oli rakennettu. Tarjousaika päättyi 4.7.2016.

Lunastuksen sisältö

Puolustusministeriö on Pääesikunnan 2.11.2015 tekemän esityksen perusteella käynnistänyt valtioneuvostolle tehtävän lunastusluvan hakemiseen liittyvän valmistelun. Lunastuslupahakemus sisältää seuraavien kiinteistöjen hankkimisen valtiolle:

- **Lähteranta 286-440-3-38 ja Mariniemi 286-440-3-39.**

Lunastuksen korvausperuste

Lunastus toteutetaan omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin annetun lain (1301/1996) sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) nojalla. Lunastuksessa korvausperusteena on lain (1301/1996) mukainen omaisuuden korkeimman käyvän hinnan mukainen täysi korvaus.

Asianosaisten kuuleminen

Puolustusministeriö varaa lunastuksen kohteena olevan omaisuuden omistajille ja oikeuksien haltijoille sekä muille asianosaisille lunastuslain (603/1977) mukaisen mahdollisuuden lausunnon antamiseen.

Lausunto tulee toimittaa kirjallisena puolustusministeriölle **8.12.2016** mennessä osoitteella: Puolustusministeriö, PL 31, 00131 Helsinki. Lausuntoon pyydetään liittämään lausunnon antajan osoite ja myös selvitys oikeudesta kyseiseen omaisuuteen ja oikeuksiin.

Lisätietoja

Tästä hankkeesta saa lisätietoja puolustusministeriöstä yksikön johtaja Matias Warstalta (0295 140 450) sekä Pääesikunnasta erikoissuunnittelija Juhani Lantolta (0299 510 443).

25.10.2016

FI.PLM.2015-5417
995/30.05.99/2015

Liitteet

- LIITE 1: Pääesikunnan esitys puolustusministeriölle
- LIITE 2: Vekaranjärven ampumaradan ympäristölupa 11.2.2011
- LIITE 3: Vaasan hallinto-oikeuden päätös koskien Vekaranjärven ampumaradan ympäristölupa-asiassa tehtyjä valituksia 27.3.2013
- LIITE 4: Vekaranjärven ampumaradan melun seurantamittaukset 14.1.2014
- LIITE 5: Vekaranjärven ampumaradan melualueet
- LIITE 6: Arviointikirja Lähderanta
- LIITE 7: Arviointikirja Mariniemi
- LIITE 8: Lunastuslupahakemuksen kohteena olevat kiinteistöt ja niiden omistussuhteet
- LIITE 9: Ote maakuntakaavasta
- LIITE 10: Kartta lunastuslupahakemuksen kohteesta
- LIITE 11: Vekaranjärven ampumaradan ympäristöluvan muutos
- LIITE 12: Puolustusministeriön täydennyspyyntö lunastuslupahakemukseen